

Två veckor.

Så lång tid tog det för mig att skriva ungdomsboken ”Sms från Soppero”. Att acceptera min samiska identitet tog nästan 20 år.

Jag tillhör inte de bittra, de som hatar svenska staten för alla övergrepp som samerna har fått utstå. Jag är nog mest lite sorgsen över att någonting i historien fick mig att förneka att jag är same.

– Jag är inte same, det är min mamma som är det.

Så sa jag när en lärare i skolan försökte få mig att börja läsa samiska. Jag ville inte vara same – eller annorlunda på något sätt.

När jag kom upp i 20-årsåldern började jag sakna mitt samiska arv. Jag kan inte sätta fingret på vad som satte igång processen, men plötsligt var jag stolt över mitt ursprung. Och här är jag nu, 35 år gammal, med min första bok utgiven. Boken är en spegling av min historia men självklart fiktiv från början till slut. Eller ja, det finns nog en och annan detalj som är sann, men vilka de är behåller jag för mig själv.

Det var härligt att skriva boken. Äntligen fick jag, genom 13-åriga Agnes, leva ut alla känslor och tänka alla tankar om samisk identitet. Men Agnes är allt det jag inte vågade vara. Hon är en stolt ung same.

Att skriva fort lär man sig som journalist. Jag har varit journalist i 17 år. Måndagen efter att jag lämnade gymnasiet på Hjalmar Lundbohmsskolan i Kiruna började jag på Fagersta-Posten i Skinnskatteberg i Västmanland. Men efter ett år var jag tillbaka i min hemstad. Det är något speciellt med Kiruna som gör det svårt att släppa taget. Så har jag också min familj och en gigantisk släkt där uppe.

Efter sju år på Norrländska Socialdemokratens lokalredaktion kom nästa uppbrott från Kiruna, 1999. Då blev det Stockholm med universitetsstudier och vikariat på Aftonbladet, Expressen och Svenska Dagbladet. Till slut fick jag fast jobb på Stockholm City där jag fortfarande arbetar, som allmän- och kriminalreporter. Jag har världens roligaste jobb. Alla dagar är olika, nya möten med människor och en känsla av att vara mitt i det som händer. Och precis som mamman i boken försöker jag genom mitt skrivande göra något åt den sorgliga okunskapen om samer. I vintras gick jag genom Solna centrum med min son, som hade på sig en samemössa med stor röd tofs. Då var det någon som sa:

– Kolla! Där går ju en eskimå! Eller vänta, det är ju en sån där som finns i Kiruna. En same!

”Sms från Soppero” är inte en lärobok på något sätt men jag hoppas att unga (och gamla) ska lockas av kärlekshistorien och identitetssökandet – och samtidigt få lite mer kunskaper om samer. Nu har jag börjat läsa samiska igen, det var tio år sedan sist. Förhoppningen är att min 3-åriga son också ska lära sig samiska. Eller ”mommospråket” som han kallar det.

För så är det, ”mommo” är nordsame och ”moffa” är svensk. Hemma hos oss pratades tre språk: svenska, samiska och finska. Jag och min syster kunde med andra ord ha varit trespråkiga i dag.

Nästa bok, uppföljaren om Agnes, finns i mitt huvud. Men också en roman. Jag hoppas att jag snart får tid att skriva igen.

Ann-Helen Jaestadius